

 МАУП	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ» ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ГЕРОЇВ КРУТ Кафедра: Управління персоналом, економіки праці та публічного управління
Затверджую: Директор Північноукраїнського Інституту імені Героїв Крут ПрАТ «ВНЗ «МАУП» Н.Л. Літвінова (П.І.Б.) «05» березня 2024 р.	Схвалено на засіданні кафедри <u>управління персоналом, економіки праці та публічного управління</u> (назва кафедри) Протокол № 7 від 28.02.2024 р. Завідувач кафедри Г.Ю. Попова (підпис) (П. І. Б.)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДІАГНОСТИКА ТА МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ»

спеціальності:

051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня:

Магістр

(назва освітнього рівня)

освітньої програми:

«Економіка»

(назва освітньої програми)

спеціалізації:

-

(за наявності)

(назва спеціалізації)

Розробник (-и) силабусу навчальної дисципліни:

Попова Г.Ю., доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

(підпис)

Викладач:

Попова Г.Ю., доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління

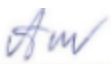

(підпис)

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри Управління персоналом, економіки праці та публічного управління

Протокол від 28.02.2024 р. №7

Завідувач кафедри

(підпис)

Г.Ю. Попова

Силабус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми «Економіка»

28. 02. 2024 р.

Гарант (керівник) освітньої програми

(підпис)

К.Л. Положенцева

Силабус перевірено

05.03.2024 р.

Заступник директора з науково-педагогічної роботи

(підпис)

К.Л. Положенцева

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Діагностика та моделювання економічних процесів
Шифр та назва спеціальності	051 Економіка
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 20 год. Практичні заняття: 14 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://chern.maup.com.ua/obov-jazkovi-navchalni-disciplini-ekonomika-drugij-magisterskij-riven/

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація.

П.І.Б. викладача	Попова Ганна Юріївна
Науковий ступінь	Кандидат економічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент, завідувачка кафедри управління персоналом, економіки праці та публічного управління
Дисципліни, які викладає НПП	Діагностика та моделювання економічних процесів, Креативна економіка, Кластерна економіка, Кон'юнктура ринку та економічне зростання, Ринок і регіоналістика, Управління економічною безпекою підприємства, Інформаційні технології та статистичні методи в економіці, Управління вартістю підприємства, Економіка і організація інноваційної діяльності, Економічні механізми трансформацій бізнесу, Технології управління талантами, Медіапланування
Напрями наукових досліджень	Економіка, Модернізація регіональних ринків в умовах децентралізації, Економічна безпека, Управління бізнесом та економіко-фінансова діагностика, Інноваційні пріоритети розвитку економіки, Розвиток

	креативної економіки
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	ORCID: 0000-0001-8136-5834 Профіль Google Академія: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=&hl=uk&user=NqFTewYAAA AJ
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	popova_anna2008@ukr.net
Контактний тел.	0500440389
Портфоліо викладача на сайті кафедри	https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/02/2024_popova-g.ju.-portfolio-maup-1.pdf

1. Структура курсу

1.1 Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Діагностика та моделювання економічних процесів» присвячена вивченню технологій та інструментарію формування науково обґрунтованих прогнозів розвитку економічних явищ. В сучасних умовах господарювання економіко-математичні методи стають важливим інструментом отримання більш глибоких і повних знань про кількісні та якісні сторони економічного механізму тих чи інших процесів і явищ.

Щоб вільно володіти цим інструментарієм і сукупністю прийомів і правил, які забезпечують формалізацію економічних процесів і явищ та представлення їх у вигляді математичних моделей, потрібно, насамперед, опанувати знання з базових економічних дисциплін, а також знання з математичного аналізу, теорії ймовірностей та математичного програмування, економічної статистики, фінансового аналізу, фінансової звітності. На підставі одержаних знань студенти повинні вміти розробляти різні економіко-статистичні і економіко-математичні моделі для здійснення аналізу та обґрунтування стратегічних напрямків розвитку підприємств.

1.2 Предмет вивчення курсу: засади, методи та інструменти, які використовуються для розробки економіко-статистичних і економіко-математичних моделей для здійснення аналізу та обґрунтування стратегічних напрямків розвитку підприємств.

1.3 Мета курсу - формування у здобувачів розуміння і навичок щодо використання сучасних методів проведення модельного експерименту і якісного аналізу рішень для економічних об'єктів різної складності, ієрархії та організації; розробки різновидів та порядку побудови математичних моделей.

1.4 Завдання навчальної дисципліни:

1. Набуття студентами стійких знань з теорії та практики дослідження залежностей в економічних процесах.

2. Набуття практичних навичок з використання сучасних методів проведення модельного експерименту і якісного аналізу рішень для економічних об'єктів різної складності, ієрархії та організації.

3. Набуття практичних навичок з моделювання економічних систем і процесів для вирішення задач методами лінійного програмування.

4. Оволодіння методами лінійного програмування в процесі моделювання економічних систем і процесів.

5. Оволодіння методами діагностики конкурентного середовища та конкурентоспроможності підприємства.

6. Набуття теоретичних знань і практичних навичок з діагностики майна і ринкової вартості підприємства.

7. Оволодіння методами діагностики виробничого потенціалу підприємства.

Завдання курсу спрямовані на розвиток компетентностей у сфері діагностики та моделювання економічних процесів, прийняття відповідних управлінських рішень.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити:

ОК2 Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність.

ОК4 Українська мова професійного спрямування.

Постреквізити:

ОК9 Креативна економіка.

ОК12 Переддипломна практика.

ОК13 Кваліфікаційна робота.

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6 Здатність розробляти та управляти проектами.

СК1 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4 Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК5 Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6 Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК9 Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК10 Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

СК11 Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

1.7 Очікувані (програмні) результати навчання (ПРН).

ПРН1 Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН2 Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

ПРН4 Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН7 Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН8 Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН9 Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН11 Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН14 Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН15 Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування і розвитку підприємства у конкурентному середовищі

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Сутність економічної діагностики, її види.

Економічна діагностика як розпізнавання стану підприємства за непрямими і прямими ознаками. Місце економічної діагностики в системі управління підприємством. Спільні риси і відмінності економічної діагностики і техніко-економічного аналізу. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика.

Предмет і задачі курсу. Предмет курсу. Мета й задачі курсу. Блочно-змістова побудова курсу. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики. Використання методів, що основані на кількісній оцінці стану: зіставлення, порівняння, індексний, факторний. Економіко-математичні методи, сфера їх використання. Спеціальні діагностичні методи: SWOT-аналіз, аналіз ланцюжка створення вартості, аналіз полів бізнесу та ін. Методи якісної оцінки в економічній діагностиці. Експертні методи, метод Дельфі.

Тема 2. Діагностика конкурентного середовища підприємства. Методичні особливості проведення діагностики галузі. Зміст та інформаційна база дослідження. Первинна та вторинна інформація. Алгоритм проведення дослідження за методикою М. Портера. Порядок проведення діагностики. Визначення профілю галузі.

Діагностика сил конкуренції. Основні сили конкуренції за М. Портером. Оцінка інтенсивності суперництва на «центральному рингу»; чинники інтенсивності. Потенційні конкуренти, аналіз імовірності входження в галузь. Економічні можливості постачальників ресурсів і покупців (споживачів) продукції галузі.

Оцінка конкурентних позицій підприємств - основних суперників. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників. Вибір стратегічних змінних. Оцінка результатів побудови. Аналіз найближчих конкурентів; майбутні цілі й поточна стратегія, припущення і можливості.

Оцінка перспектив розвитку галузі. Виділення провідних чинників успіху в галузі, їх оцінка. Чинники, що ґрунтуються на науково-технічних перевагах, організації виробництва, маркетингових нововведеннях.

Узагальнення отриманих результатів за попередніми етапами. Оцінка перспектив розвитку галузі. Аналіз можливостей структурних трансформацій

Тема 3. Оцінка стратегічного протистояння підприємств-конкурентів. SWOT-аналіз підприємства. Загальна оцінка методичного підходу. Перелік і характеристика чинників, що визначають сильні та слабкі сторони підприємства, можливості й загрози.

Порівняльна діагностика конкурентоспроможності підприємств-суперників. Методичні підходи до порівняння суперників, використання провідних чинників успіху в галузі. Процедура оцінки. Особливості оцінки вагомості чинників. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності: переваги й недоліки.

Тема 4. Діагностика конкурентоспроможності підприємства.

Конкурентоспроможність підприємства: сутність, проблеми визначення й оцінки. Поняття конкурентоспроможності підприємства. Еволюція поглядів щодо джерел конкурентних переваг. Оцінка конкурентоспроможності підприємства за М. Портером. Ринкова конкурентоспроможність.

Конкурентний статус підприємства, його оцінка. Конкурентний статус у визначенні І. Ансоффа. методичні аспекти обчислення його рівня. Межі значень показника КСП. Взаємозалежність конкурентних переваг і конкурентного статусу підприємства.

Тема 5. Діагностика конкурентоздатності продукції. Конкурентоспроможність продукції: сутність і особливості оцінки. Основні аспекти визначення конкурентоспроможності продукту: корисність, ціна споживання та здатність пропозиції. Особливості оцінки конкурентоспроможності продукції порівняно з конкурентоспроможністю підприємства. Інформаційна база оцінки.

Процедура оцінки конкурентоспроможності промислової продукції. Основні етапи оцінки, завдання кожного з них. Особливості вибору аналогів та базових зразків. Склад ціни споживання. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності виробу.

Характеристика поширених методичних підходів, що використовуються для сільськогосподарської техніки, побутових приладів тощо.

Зведена оцінка конкурентоспроможності продукції і конкурентоспроможності підприємства. Експертний вибір відмітних ознак виробу та їх оцінка. Особливості визначення рангів та зважених оцінок. Обчислення загальних показників та їх аналіз.

Змістовий модуль 2. Діагностика потенціалу підприємства

Тема 6. Діагностика майна і ринкова ціна підприємства. Підприємство як майновий комплекс. Статична і динамічна концепції підприємства та їх відображення у методичних підходах до оцінки майна. Затратна оцінка майна. Ціна майна, що «входить» у баланс і «виходить» з балансу. Фізичне, функціональне, технологічне і економічне старіння майна і врахування його зношеності у відновній оцінці. Ліквідаційна оцінка майна підприємства-банкрута.

Справжня економічна вартість підприємства як цілісного майнового комплексу. Проблема ринкової оцінки майна та її розв'язання в сучасній економіці. Задачі оцінки: фіскальна, захисту прав власності. Основні методичні підходи до ринкової оцінки підприємства як цілісного майнового комплексу, що приносить дохід; їх загальна характеристика.

«Дохідні» методи оцінки майна. Метод капіталізації доходу, сфера його раціонального використання. Показники чистого прибутку й грошового потоку як основа оцінки. Проблеми використання методу: визначення чистого доходу й вибір ставки дисконтування.

Метод дисконтування майбутнього доходу. Проблеми прогнозування грошових потоків, їх розв'язання. Модель САРМ і обчислення ставки дисконтування. Ринкові порівняння і аналогова оцінка підприємства.

Гудвіл і його оцінка. Поняття гудвілу і методичні підходи до його оцінки. Метод надлишкових прибутків як сукупна оцінка активів. Метод роялті для

оцінки нематеріальних активів. Оцінка активів, по яких немає сформованого ринку, - метод створення.

Тема 7. Управлінська діагностика. Сутність управлінської діагностики та організація її проведення. Управлінська діагностика як особлива дослідницька діяльність. Своєрідність проведення діагностики й можливостей використання попередніх результатів. Систематизація інформації для дослідження.

Діагностика структури управління та якості управлінських рішень. Ознайомлення з формальною організаційною структурою, визначення її типу. Оцінка відповідності оргструктури стратегії підприємства. Оцінка параметрів: гнучкості, надійності, оперативності, якості рішень.

Оцінка загальних результатів діяльності підприємства. Критерії і показники, що використовуються для загальної діагностики системи менеджменту підприємства. Загальна ефективність діяльності як ступінь досягнення цілей. Інформаційні технології та оцінка ефективності їх використання.

Оцінка зв'язків підприємства із зовнішнім середовищем. Основні контрагенти підприємства, оцінка взаємозв'язків. Діагностика зовнішнього середовища підприємства.

Аналіз зв'язків з органами місцевої влади і самоврядування. Екологічні чинники, оцінка їх впливу.

Тема 8. Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства. Оцінка потенціалу підприємства за окремими різновидами ресурсів (трудовий, капітальний, інформаційний, науковий) та їх поєднань у техніко-технологічних системах виробництва продукції. Статичний та динамічний підходи до оцінки потенціалу економічної організації. Метод кращих показників для оцінки наукових інновацій і нововведень.

Гнучкість виробничої системи та її діагностика. Поняття гнучкості виробничої системи та її залежність від ступеня мінливості технології. Стабільна, продуктивна і мінлива технології та їх взаємозв'язок з різноманітністю продукції. Оцінка рівня різноманітності продукції як база визначення гнучкості. Склад затрат для оцінки гнучкості. Кількісні параметри показника гнучкості.

Оцінка техніко-організаційного рівня стабільного виробництва. Методичні підходи до оцінки TOP, склад показників, методи обчислення і оцінки. Показники, що характеризують рівень продукції, рівень технології, механізації і автоматизації праці, управління, процедура діагностики. Вітчизняний досвід оцінки TOP, раціональні межі його використання.

Тема 9. Фінансова діагностика. Основні моделі фінансової діагностики, їх характеристика. Дескриптивні, предикативні і нормативні моделі фінансової діагностики, їх сутність, особливості і сфера використання. Методичні проблеми дескриптивних моделей. Побудова системи аналітичних коефіцієнтів,

методика їх обчислення і способи оцінки. Предикативні моделі у прогнозуванні майбутнього фінансового стану.

Система показників фінансового стану підприємства. Діагностика за показниками ліквідності, фінансової стійкості, обіговості, рентабельності. Використання програмних комп'ютерних продуктів для оцінки фінансового стану підприємства. Життєвий цикл підприємства і тенденції у значеннях певних груп показників фінансового стану.

Інтегрована оцінка фінансового стану підприємства. Процедури синтезування одиничних та групових показників, способи їх оцінки. Різноманітність підходів до оцінки фінансового стану з урахуванням специфіки замовника. Використання середньозважених величин з урахуванням їх значимості. Алгоритм порівняльної оцінки результатів фінансово-господарської діяльності підприємства (за А. Шереметом), його переваги і недоліки.

Тема 10. Діагностика економічної безпеки підприємства. Економічна безпека підприємства: сутність, основи оцінки. Поняття економічної безпеки підприємства. Конкретизація поняття безпеки за різними ознаками. Економічна безпека підприємства як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів. Функціональні складові економічної безпеки: фінансова, техніко-технологічна, інформаційна та інші.

Методичний апарат діагностування економічної безпеки. Прямі та непрямі ознаки порушення підприємством зони безпеки. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства. Методи оцінки економічної безпеки за результатами фінансової діагностики. Якісні характеристики стану безпеки (небезпеки), їх бальна оцінка.

Вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства. Особливості методичних підходів українського Агентства з питань неплатоспроможності і банкрутства підприємств. Російська практика, методика ФУДН. Z-рахунок Альтмана, різновиди моделей. «Крайка безпеки» за К. Друрі. Оцінка корпоративних ресурсів і визначення стану економічної безпеки.

Тема 11. Діагностика економічної культури підприємства. Економічна культура підприємства й особливості її діагностики. Поняття економічної культури, її складові. Експертний аналіз в оцінці внутрішнього інституціонального середовища підприємства.

Виявлення проблем формальних і неформальних відносин, конфліктів. Особливості оцінки продуктивності творчої праці, цінності інтелектуальних продуктів.

Якісний аналіз методів та інструментарію планування, обліку і контролю на підприємстві. Оцінка рівня професіоналізму та кваліфікації провідних спеціалістів економічних служб підприємства, їхньої здатності до сприйняття та застосування нових знань. Оцінка системи управлінського обліку та її місця

у прийнятті управлінських рішень. Оцінка контролю дій і контролю результатів.

Обґрунтованість управлінських рішень, їх оцінка. Способи оцінки відповідності діючої стратегії оптимальній. Оцінка методичної чіткості та рівня обґрунтованості інвестиційних проектів, бізнес-планів підприємства; програмні комп'ютерні продукти для оцінки. Система управління проектами, діагностика її ефективності.

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальнонавчаних програм та операційних систем, таких, як програми презентацій Microsoft PowerPoint, Open Office Impress, мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ здобувачів вищої освіти до Інтернету.

4. Форми і методи навчання

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, практичні заняття, проведення модульних контрольних робіт, консультації.**

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-дискусії, лекції-аналіз конкретної ситуації.

Лекція-дискусія - метод групового обговорення проблеми з метою з'ясування істини шляхом зіставлення різних думок, способ організації спільної діяльності з метою інтенсифікації процесу ухвалення рішення в групі.

Лекція-аналіз конкретної ситуації нагадує лекцію-дискусію: на обговорення викладач виносить не питання, а конкретну ситуацію (т. зв. мікроситуації, які демонструються аудиторії усно або у вигляді відео-запису тощо). Викладач активізує діалог за допомогою спеціально спрямованих запитань, підказок, зіставленням різних поглядів, а іноді й їх зіткненням.

Семінарські/практичні заняття присвячуються виконанню кейсів, розгляду конкретних ситуацій, роботі в командах (малих групах) з презентацією результатів (у тому числі із застосуванням рольових ігор з демонстрацією набутих навичок).

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проєкти:

виступ за темою індивідуального завдання у формі презентації або реферату;

виступ-інформування за темами семінарських занять;

семінар з індивідуальною та груповою роботою.

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Критеріїв оцінювання знань і умінь студентів у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» https://chern.maup.com.ua/wp-content/doc/4/ocinka_znan.pdf

2. «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/polozhennja-pro-ocinjuvannja-navchalnih-dosjagnen-zdobuvachiv.pdf>

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування та робота на лекційних заняттях	1	11	11
Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях	2	7	14
Виконання завдань для самостійної роботи	2	11	22
Виконання модульної роботи	20	2	40
Виконання ІНДЗ	30	1	30
Залік	1		30
Разом:			147
147:100 = 1,47. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,47 = загальна кількість балів			

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях*.

Критерії оцінювання:

- правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 1 балу;
- аудиторна присутність – 0,5 бали (враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей та розрахунків);
- відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 0,5 бали (враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей та розрахунків).

Максимальна кількість балів за одну роботу – **2 бали**.

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **14 балів**.

Зміст практичних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діагностика конкурентного середовища підприємства. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників. SWOT- аналіз підприємства. Порівняльна діагностика конкурентоспроможності підприємств-суперників.	2
2	Діагностика конкурентоспроможності продукції. Основні аспекти визначення конкурентоспроможності продукту: корисність, ціна споживання та здатність пропозиції. Особливості оцінки конкурентоспроможності продукції порівняно з конкурентоспроможністю підприємства. Інформаційна база оцінки.	2
3	Діагностика економічної безпеки підприємства. Прямі та непрямі ознаки порушення підприємством зони безпеки. Вітчизняний і зарубіжний досвід діагностування економічної безпеки підприємства. Особливості методичних підходів українського Агентства з питань неплатоспроможності і банкрутства підприємств.	2
4	Діагностика майна і ринкова ціна підприємства. Справжня економічна вартість підприємства як цілісного майнового комплексу. «Дохідні» методи оцінки майна. Метод капіталізації доходу, сфера його раціонального використання. Проблеми прогнозування грошових потоків, їх розв'язання. Гудвіл і його оцінка. Поняття гудвілу і методичні підходи до його оцінки. Метод надлишкових прибутків як сукупна оцінка активів. Метод роялті для оцінки нематеріальних активів.	2
5	Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Оцінка потенціалу підприємства за окремими різновидами ресурсів (трудовий, капітальний, інформаційний, науковий) та їх поєднань у техніко-технологічних системах виробництва продукції. Гнучкість виробничої системи та її діагностика. Оцінка техніко-організаційного рівня стабільного виробництва.	2
6	Основні моделі фінансової діагностики, їх характеристика. Дескриптивні, предикативні і нормативні моделі фінансової діагностики, їх сутність, особливості і сфера використання. Методичні проблеми дескриптивних моделей. Побудова системи аналітичних коефіцієнтів, методика їх обчислення і способи оцінки. Предикативні моделі у прогнозуванні майбутнього фінансового стану.	2
7	Діагностика економічної культури підприємства. Експертний аналіз в оцінці внутрішнього інституціонального середовища підприємства. Якісний аналіз методів та інструментарію планування, обліку і контролю на підприємстві. Обґрунтованість управлінських рішень, їх оцінка. Способи оцінки відповідності діючої стратегії оптимальній.	2
Усього за навчальною дисципліною		14

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до кожної з 11 тем.

Критерії оцінювання:

- змістовність – 1 бал.

- відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – **2 бали**.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – **22 бали**.

Зміст завдань для самостійної роботи студента (СРС)

№ з/п	Зміст самостійної роботи студента	Форми контролю СРС	Обсяг СРС (годин)
Змістовий модуль 1. Діагностика як інструмент забезпечення ефективного функціонування і розвитку підприємства у конкурентному середовищі			
1	Предмет і завдання курсу. Сутність економічної діагностики, її види. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики. Використання методів, що основані на кількісній оцінці стану: зіставлення, порівняння, індексний, факторний. Економіко-математичні методи, сфера їх використання. Спеціальні діагностичні методи: SWOT-аналіз, аналіз ланцюжка створення вартості, аналіз полів бізнесу та ін. Методи якісної оцінки в економічній діагностиці. Експертні методи, метод Дельфі.	Презентація результатів	5
2	Діагностика конкурентного середовища підприємства. Діагностика сил конкуренції. Оцінка конкурентних позицій підприємств - основних суперників. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників.	Презентація результатів	5
3	Оцінка стратегічного протистояння підприємств-конкурентів. SWOT-аналіз підприємства.	Презентація результатів	5
4	Діагностика конкурентоспроможності підприємства. Конкурентний статус підприємства, його оцінка. Конкурентний статус у визначенні І. Ансоффа. методичні аспекти обчислення його рівня. Межі значень показника КСП. Взаємозалежність конкурентних переваг і конкурентного статусу підприємства.		5
5	Діагностика конкурентоздатності продукції. Основні аспекти визначення конкурентоспроможності продукту: корисність, ціна споживання та здатність пропозиції. Особливості оцінки конкурентоспроможності продукції порівняно з конкурентоспроможністю підприємства. Інформаційна база оцінки.		5
Змістовий модуль 2. Діагностика потенціалу підприємства			
6	Діагностика майна і ринкова ціна підприємства. Справжня економічна вартість підприємства як цілісного майнового комплексу. «Дохідні» методи оцінки майна. Проблеми прогнозування грошових потоків, їх розв'язання. Гудвіл і його оцінка. Метод надлишкових прибутків як сукупна оцінка активів. Метод роялті для	Презентація результатів	5

	оцінки нематеріальних активів.		
7	Управлінська діагностика. Діагностика структури управління та якості управлінських рішень. Оцінка загальних результатів діяльності підприємства.	Презентація результатів	5
8	Діагностика виробничого потенціалу підприємства. Оцінка потенціалу підприємства за окремими різновидами ресурсів (трудовий, капітальний, інформаційний, науковий) та їх поєднань у техніко-технологічних системах виробництва продукції. Оцінка техніко-організаційного рівня стабільного виробництва.	Презентація результатів	6
9	Фінансова діагностика. Дескриптивні, предикативні і нормативні моделі фінансової діагностики, їх сутність, особливості і сфера використання. Діагностика за показниками ліквідності, фінансової стійкості, обіговості, рентабельності. Використання програмних комп'ютерних продуктів для оцінки фінансового стану підприємства. Життєвий цикл підприємства і тенденції у значеннях певних груп показників фінансового стану. Інтегрована оцінка фінансового стану підприємства.	Презентація результатів	5
10	Діагностика економічної безпеки підприємства. Прямі та непрямі ознаки порушення підприємством зони безпеки. Якісні характеристики стану безпеки (небезпеки), їх бальна оцінка.	Презентація результатів	5
11	Діагностика економічної культури підприємства. Експертний аналіз в оцінці внутрішнього інституціонального середовища підприємства.	Презентація результатів	5
Усього за навчальною дисципліною			56

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль відбувається **в кінці вивчення змістових модулів** і здійснюється у вигляді виконання завдань-тестів за тематикою відповідного змістового модуля. **Під час модульного контролю оцінюється** відсоток правильних відповідей на тестові завдання.

Максимальна кількість балів - 20 балів.

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

Індивідуальні завдання з навчальної дисципліни «Діагностика та моделювання економічних процесів» є формою самостійної роботи здобувача і виконуються в наступному вигляді:

1. Есе, тези доповідей, наукова стаття в фаховому збірнику, участь в наукових конференціях тощо.

2. Участь в програмах неформальної/інформальної освіти, проходження онлайн курсу від Prometheus тощо.

Під час виконання ІНДЗ оцінюються такі компоненти:

- Слайди до відповіді/презентації – 5 балів
- Повнота розкриття теми, висвітлення сучасної проблематики, аналіз різних концепцій, підходів, ідей – 10 балів
- Якість оформлення бібліографічних даних, науковий стиль – 5 бали
- Самостійність та креативність – 10 балів

Максимальна кількість балів - 30 балів.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Залік. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Північноукраїнському інституті МАУП»

<https://chern.maup.com.ua/wp-content/uploads/2024/03/polozhennja-pro-osinjuvannja-navchalnih-dosjagnen-zdobuvachiv.pdf>

Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю:

1. Сутність економічної діагностики, її напрямки та завдання.
2. Послідовність проведення економічної діагностики, її види.
3. Методичний апарат та інструментарій економічної діагностики.
4. Джерела інформації для проведення економічної діагностики.
5. Зміст діагностики конкурентного середовища підприємства.
6. Ситуаційний аналіз підприємства, його завдання та складові елементи.
7. Діагностика стратегічної позиції підприємства.
8. Аналіз сегментів ринку.
9. Діагностика внутрішньогалузевого суперництва за методикою М. Портера.
10. Оцінка поточних та потенційних конкурентів у галузі.
11. Оцінювання конкурентної позиції підприємств-суперників за допомогою складання карти стратегічних груп.
12. Позиційний аналіз.
13. Конкурентоспроможність підприємства: сутність, проблеми визначення й оцінки.
14. Конкурентний статус підприємства, його оцінка.
15. Аналітична оцінка конкурентоспроможності підприємства на ринку.
16. SWOT - аналіз підприємства.
17. Особливості PIMS - аналізу для визначення конкурентної стратегії підприємства на ринку.
18. Конкурентоспроможність продукції: сутність і особливості оцінки.
19. Фактори впливу на конкурентоспроможність продукції підприємства.
20. Методологічні засади оцінки конкурентоспроможності продукції.
21. Процедура оцінки конкурентоспроможності промислової продукції.
22. Оцінка конкурентоспроможності перспективних виробів. Розрахунок зваженого показника корисного ефекту продукції певного виду.

23. Напрямки підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства.
24. Підприємство як майновий комплекс.
25. Види оціночної вартості.
26. Економічні принципи оцінки вартості майна підприємства.
27. Методи оцінки вартості підприємства.
28. Діагностична матриця можливих ситуацій та управлінських висновків щодо застосування різних методів оцінки вартості підприємства.
29. Сутність потенціалу підприємства.
30. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства.
31. Роль виробничо-господарського аналізу в процесі проведення оцінки потенціалу підприємства.
32. Діагностика використання основних засобів підприємства.
33. Оцінка використання матеріальних ресурсів.
34. Аналіз використання трудових ресурсів.
35. Сутність управлінської діагностики.
36. Основні методичні підходи до проведення управлінської діагностики.
37. Процесне консультування, його суть та завдання.
38. Напрямки управлінського діагностування.
39. Фінансова діагностика, її суть та необхідність проведення.
40. Джерела інформації для проведення фінансової діагностики.
41. Фінансово-економічний аналіз (ФЕА) підприємства як інструмент для здійснення фінансової діагностики.
42. Методики аналізу фінансової звітності при проведенні ФЕА.
43. Діагностика фінансових результатів підприємства.
44. Аналіз руху грошових коштів.
45. Оцінка грошових коштів підприємства за основною діяльністю підприємства.
46. Рух грошових коштів підприємства за інвестиційною діяльністю.
47. Аналіз грошових коштів підприємства за фінансовою діяльністю.
48. Діагностика фінансового стану підприємства.
49. Фінансова стійкість підприємства, її суть та показники визначення.
50. Аналіз ліквідності підприємства. Коефіцієнти ліквідності.
51. Показники ділової активності підприємства.
52. Поняття та цілі економічної безпеки.
53. Основні функціональні складові економічної безпеки підприємства.
54. Загальна схема процесу організації економічної безпеки підприємства.
55. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства.
56. Визначення поточного та перспективного стану функціонування підприємства та його партнерів для прийняття управлінських рішень.
57. Економічна культура підприємства, її суть та функції.
58. Сутнісна характеристика елементів економічної культури.
59. Методологічні принципи проведення культурологічної діагностики.
60. Різновиди культурологічної діагностики.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Здобувачі вищої освіти дотримуються правил академічної доброчесності (згідно загальних правил Північноукраїнського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП»»):

обов'язкове відвідування навчальних занять;
активність здобувача під час практичних занять;
робота в команді;
своєчасне виконання завдань самостійної роботи;
відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача;
презентації та доповіді мають бути авторськими та оригінальними;
вся література, яку здобувачі не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Здобувачі вищої освіти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Основні джерела:

1. Синиця Т. В., Осьмірко І.В. Економічна діагностика: навч.-метод. посіб. Харків : ХНПУ, 2017. 184 с.
2. Кривов'язюк І.В. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ: Центр

- навчальної літератури, 2017. 456 с.
3. Бродський Ю.Б. Моделювання економічної динаміки: *підручник*. Житомир: Вид-во «Житомирський національний агроекологічний університет», 2016. 132 с.
 4. Моделювання економічної динаміки: *Практикум* / В.В. Здрок, Т.Я. Лагоцький, І.М. Паславська. Львів : «Магнолія 2006», 2013. 256 с.
 5. Благун І.С., Кічор В.П., Селюченко Н. Економічне прогнозування: теоретичні та прикладні аспекти: *підручник*. Львів: Растр-7, 2020, 290 с.
 6. Кічор В.П. Економіко-статистичне моделювання: *навчальний посібник*. Львів: Растр-7, 2017, 350 с
 7. Грабовецький Б.Є. Планування та економічне прогнозування : *навчальний посібник*. Вінниця : ВНТУ, 2013, 66 с.

Допоміжні джерела:

8. Сарай Н.І. Економічна діагностика. *Навчальний посібник*. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 165 с.
9. Бродський Ю.Б. Основи використання інструментарію MathCad для математичних розрахунків та моделювання: *метод. реком. та завд. для самот. роб.* Житомир: ЖНАЕУ, 2012. 91 с.
10. Кочура Є.В. Моделювання макроекономічної динаміки: *Навч. посібник*. Київ: Центр навчальної літератури, 2013. 236 с.
11. Пріб К.А., Патика Н.І. Діагностика в системі управління : *навчальний посібник*. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 432 с.
12. Навчальні курси «Introduction to Value-based analytics» на платформі Coursera: Економетрика (Econometrics), Фінансові ринки та фінансові інструменти (Financial markets and instruments), Теорія фінансів (Theory Corporate Finance), МСФЗ-1 (IFRS-1). URL:
<https://www.coursera.org/specializations/finansovyye-instrumenty>
13. Навчальні курси на платформі Coursera: Статистика, Теорія ймовірності, Основи мікроекономіки (Microeconomics Principles). URL:
<https://www.coursera.org/learn/mikroekonomika>
14. Навчальні курси на платформі Coursera: Математика для економістів (Mathematics for Economists), Інтуїтивне введення у ймовірність (Intuitive Approach to Probability). URL:
<https://www.coursera.org/learn/mathematics-for-economists>

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Міністерства економіки України: <http://www.me.gov.ua/>.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
3. Національна парламентська бібліотека: <http://www.alpha.rada.kiev.ua/>.
4. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>.
5. Міністерство фінансів України: <http://www.minfin.gov.ua/>.
6. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку:

<http://www.ssmc.gov.ua/>.

7. Рахункова палата України: <http://www.ac-rada.gov.ua/>.

8. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/.

9. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua.

10. Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва: <http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/index>